

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА КЛАСТЕРУ

Сікстіна Н.Г.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

В роботі розглянуто фактори зовнішнього середовища виробничо-інноваційного кластеру. Динамічність мінливого зовнішнього середовища пов'язана як з традиційною сезонністю попиту, так і з ускладненнями в міжнародній обстановці, які призводять до «гарячкових» змін цін на міжнародному ринку, від яких до сих пір в значній мірі залежить успішність розвитку економічної системи. В результаті перед кластером при виході за межі країни з'являються нові передумови до порушення його стійкості, що, в свою чергу, вимагає суттєвого підвищення якості управління ним.

За умов функціонування промислового підприємства у складі кластеру, воно є відкритою системою й перебуває в безперервній взаємодії із зовнішнім середовищем і має з ним зворотній зв'язок. Для ефективного функціонування кластер має вивчати зміни в оточуючому середовищі, аналізувати їх і відповідно реагувати на них. На кластер впливає значна кількість зовнішніх факторів, які поділяться на дві групи: фактори непрямої та прямої дії. У загальному випадку стійка система здатна зберігати свої основні функції та їх параметри під впливом мінливих зовнішніх факторів. При змінах зовнішнього середовища ці функції і їх параметри не можуть бути незмінними, а обов'язково зазнають певних змін, причому ці зміни повинні перебувати в допустимих межах, щоб не допустити колапсу підприємства. Зовнішнє середовище виробничо-інноваційного кластеру знаходиться в постійній зміні, яке тягне за собою необхідність відповідної зміни внутрішнього середовища. Атрибутивною властивістю цих середовищ і їх змін є невизначеність. Екзогенні невизначеності в значній мірі провокують причини, що призводять до зниження, або навіть порушення, стійкості підприємства. Зокрема, до факторів прямого впливу відносять такі елементи, як споживачі, конкуренти, урядові установи, постачальники, фінансові організації та джерела трудових ресурсів, релевантні по відношенню до операцій організації. До факторів непрямого впливу відносять новостворювані технології, фінансово-економічний стан держави та світової економіки (наявність локального або глобального економічного спаду і інфляції). Ці фактори можуть не надавати впливу в сьогоденні, але в близькому або віддаленому майбутньому вони можуть вплинути опосередковано, шляхом впливу на фактори зовнішнього середовища прямого впливу.

Отже, обґрунтовано необхідність безперервного моніторингу факторів зовнішнього середовища функціонування виробничо-інноваційного кластеру, який перебуває під їхнім постійним досить мінливим впливом в умовах конкуренції. Для ефективної адаптації кластеру на зовнішньому ринку пропонується створення організаційно-економічного механізму, який забезпечить дієве реагування на мінливість потреб зовнішніх потенційних споживачів конкурентоспроможної продукції промислових підприємств у складі кластеру.